

Pravilnik o načinu ocjene uticaja državnih puteva na bezbjednost saobraćaja, reviziji i provjeri bezbjednosti državnog puta

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 122/2021 od 24.11.2021. godine, a stupio je na snagu 2.12.2021.

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način ocjene uticaja državnih puteva na bezbjednost saobraćaja, bliži sastav stručne komisije i uslovi koje moraju da ispune članovi stručne komisije za sprovođenje ocjene uticaja na bezbjednost saobraćaja, sadržaj izvještaja o ocjeni uticaja državnog puta na bezbjednost saobraćaja, revizija bezbjednosti državnog puta, provjera bezbjednosti državnog puta, sadržaj izvještaja o reviziji i provjeri bezbjednosti državnog puta, sastav stručne komisije i uslovi koje ispunjavaju članovi stručne komisije za sprovođenje revizije i provjere bezbjednosti državnog puta, praćenje stanja bezbjednosti saobraćaja, rangiranje i upravljanje putevima i uticaj puta na saobraćajne nezgode, način polaganja i program stručnog ispita za revizora i obrazac sertifikata za revizora bezbjednosti puteva.

Ocjena uticaja državnog puta na bezbjednost saobraćaja

Član 2

Ocjena uticaja državnog puta na bezbjednost saobraćaja (u daljem tekstu: ocjena) obuhvata pregled idejnog rješenja u kojem se razmatraju različite varijante rješenja trase puta.

Elementi ocjene dati su u Prilogu 1.

Stručna komisija za ocjenu

Član 3

Stručna komisija za ocjenu je nezavisna i sastoji se od najmanje dva člana, od kojih je jedan član sertifikovani revizor bezbjednosti puteva i jedan član projektant iz oblasti putne infrastrukture.

Revizor bezbjednosti puteva koji je član stručnog tima za ocjenu mora da ima iskustvo u analizama bezbjednosti saobraćaja i saobraćajnih nezgoda na putevima.

Projektant iz oblasti putne infrastrukture koji je član stručne komisije za ocjenu je najmanje VII-1 nivoa nacionalnog okvira kvalifikacija građevinske struke (smjer saobraćaj), odnosno saobraćajne struke (smjer drumski saobraćaj), sa licencom, odnosno rješenjem o ispunjenosti uslova za projektovanje saobraćajne signalizacije i opreme puta.

Način ocjene

Član 4

Stručna komisija za ocjenu vrši sistematsku, stručnu i detaljnu ocjenu uticaja puta na bezbjednost saobraćaja.

Stručna komisija iz stava 1 ovog člana analizira postojeća i buduća saobraćajna opterećenja, pješачke i biclističke tokove, učesče javnog prevoza putnika u području uticaja, površine namijenjene za kretanje pojedinih kategorija učesnika, kao i površine za parkiranje vozila.

Stručna komisija iz stava 1 ovog člana provjerava varijantna rješenja (u daljem tekstu: varijante) iz idejnog rješenja izgradnje puta, odnosno idejnog rješenja rekonstrukcije puta, uključujući varijante "ne raditi ništa" i "uraditi minimum" radi pronalaženja optimalnog rješenja u odnosu na bezbjednost saobraćaja.

Varijanta "ne raditi ništa" podrazumijeva da se stanje puta održava na postojećem nivou u okviru redovnog održavanja puteva.

Varijanta "uraditi minimum" podrazumijeva da se u posmatranom periodu vrši samo investiciono održavanje puta.

Stručna komisija iz stava 1 ovog člana, po potrebi, vrši terenski obilazak radi sagledavanja pružanja trase, topografije terena i okoline puta.

Stručna komisija iz stava 1 ovog člana priprema izvještaj o ocjeni i rangira varijante u odnosu na bezbjednost saobraćaja.

Izvještaj o ocjeni

Član 5

Izveštaj o ocjeni sadrži:

- 1) opis projekta i definisanje problema;
 - 2) analizu područja uticaja;
 - 3) postojeće probleme u odnosu na bezbjednost saobraćaja;
 - 4) ciljeve za unapređenje bezbjednosti saobraćaja;
 - 5) opise varijanti;
 - 6) analizu uticaja varijanti na bezbjednost saobraćaja;
 - 7) upoređivanje prednosti i nedostataka varijanti, uključujući i analizu troškova i benefite sa aspekta bezbjednosti saobraćaja;
 - 8) rangiranje varijanti u odnosu na bezbjednost saobraćaja.
- Izveštaj o ocjeni potpisuju članovi stručne komisije za ocjenu.

Preporuke iz izvještaja o ocjeni

Član 6

Upravljač puta, odnosno investitor idejnog rješenja sa stručnom komisijom za ocjenu utvrđuje ciljeve projekta, područje uticaja, ulazne, odnosno postojeće podatke, rokove za sprovođenje ocjene i izradu izvještaja o ocjeni.

Upravljač puta, odnosno investitor idejnog rješenja analizira i donosi odluku o primjeni preporuka iz izvještaja o ocjeni.

Na osnovu izvještaja o ocjeni upravljač puta, odnosno investitor idejnog rješenja priprema preporuke:

- 1) koje su usvojene i koje će se primijeniti u okviru projekta;
- 2) koje su usvojene i koje će se primijeniti prilikom implementacije mjera u fazama projektovanja;
- 3) koje se ne prihvataju, sa obrazloženjem o razlozima neprihvatanja.

Upravljač puta, odnosno investitor idejnog rješenja prati implementaciju preduzetih mjera.

Revizija bezbjednosti državnih puteva

Član 7

Revizija bezbjednosti državnih puteva (u daljem tekstu: revizija) sprovodi se za sve projekte izgradnje novog puta i za projekte rekonstrukcije postojećeg puta, u svim fazama projektovanja i to:

- 1) za idejni projekat;
- 2) za glavni projekat;
- 3) neposredno prije puštanja u eksploataciju puta; i
- 4) u početnom periodu eksploatacije puta, najkasnije šest mjeseci od dana puštanja puta u eksploataciju.

Revizija sadrži elemente iz Priloga 2.

Revizija se sprovodi prije revizije tehničke dokumentacije u skladu sa propisom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

Upravljač puta, odnosno investitor infrastrukturnog projekta izgradnje novog ili projekata rekonstrukcije postojećeg puta obavještava projektanta izgradnje novog, odnosno projektanta rekonstrukcije postojećeg puta o izabranoj stručnoj komisiji za reviziju.

Stručna komisija za reviziju

Član 8

Stručna komisija za reviziju je nezavisna od upravljača puta, odnosno investitora infrastrukturnog projekta i sastoji se od najmanje dva člana, od kojih je jedan rukovodilac stručne komisije.

Rukovodilac i članovi stručne komisije za reviziju, prije odluke o imenovanju, dostavljaju upravljaču puta, odnosno investitoru infrastrukturnog projekta izjavu o nezavisnosti kojom potvrđuju da nijesu bili uključeni u postupke projektovanja puta za koji se vrši revizija.

Rukovodilac stručne komisije iz stava 1 ovog člana mora da ima važeći sertifikat za vršenje revizije.

Član stručne komisije iz stava 1 ovog člana ne može da bude lice koje je zaposleno kod upravljača puta, odnosno investitora infrastrukturnog projekta.

Stručna komisija iz stava 1 ovog člana sastoji se od najmanje jednog revizora saobraćajne struke i jednog revizora građevinske struke.

Pored revizora iz stava 5 ovog člana, u radu stručne komisije za reviziju, kao članovi, mogu učestvovati i stručnjaci saobraćajne i građevinske struke koji nijesu sertifikovani za poslove revizije.

Ako se radi o specifičnim poslovima upravljač puta, odnosno investitor infrastrukturnog projekta može zahtijevati da se u rad stručne komisije za reviziju uključe i stručnjaci elektro ili mašinske struke, stručnjaci za odvodnjavanje i hortikulturu.

Izveštaj o reviziji

Član 9

Izveštaj o reviziji sadrži:

- 1) podatke o projektu, upravljaču puta, odnosno investitoru infrastrukturnog projekta i stručnoj komisiji za reviziju, fazi projekta u kojoj se vrši revizija, jedinstveni broj dokumenta;
- 2) izmjene i dopune izvještaja;
- 3) strukturu izvještaja;

4) podatke o reviziji projekta: upravljač puta, odnosno investitor infrastrukturnog projekta, način nabavke usluge, izabrana stručna komisija za reviziju, datum sprovođenja nabavke, dostavljanja tehničke dokumentacije na reviziju i predaje izvještaja revizije;

5) ime i prezime rukovodioca i članova stručne komisije za reviziju;

6) ime i prezime lica koja su prisutna na obilasku terena, datum i vrijeme obilaska, kao i uslove tokom posjete terena (vremenske prilike, saobraćajni uslovi);

7) pregledana dokumenta i crteže tehničke dokumentacije korišćene za potrebe revizije;

8) korišćene priručnike, uputstva i standarde;

9) opis projekta (dužina, računaska brzina, širine trake);

10) opis i obrazloženje potencijalnih problema bezbjednosti saobraćaja u tehničkoj dokumentaciji;

11) izvod iz projekta sa problemom za koji se daje predlog za otklanjanje, kao i fotografije sa terena;

12) predloge za otklanjanje ili smanjenje negativnih uticaja problema (opis predloga, kao i fotografije ili skicu);

13) probleme koji se odnose na bezbjednost saobraćaja, ali nijesu sastavni dio projekta, sa opisom problema i predlogom mjera za otklanjanje uzroka ili umanjenje posljedica;

14) potpisane izjave članova stručne komisije za reviziju o vršenju nezavisne, stručne i sistematske revizije projekta puta; i

15) priloge u okviru izvještaja.

Specifični problemi bezbjednosti saobraćaja iz izvještaja o reviziji odnose se na:

1) funkciju puta;

2) poprečni profil;

3) pružanje puta (situacioni plan);

4) raskrsnice;

5) pristup javnim i privatnim objektima, odnosno sadržajima (priključci);

6) posebne kategorije nemotorizovanih učesnika u saobraćaju;

7) saobraćajnu signalizaciju i osvjetljenje;

8) opremu puta i elemente pasivne bezbjednosti; i

9) stanje putnog pojasa sa posebnim osvrtom na nepokretne prepreke.

Izvještaj o reviziji čini sastavni dio tehničke dokumentacije koja se dostavlja na reviziju u skladu sa propisima kojima se uređuje planiranje i izgradnja objekata.

Sastavni dio izvještaja o reviziji nakon puštanja puta u eksploataciju je i analiza saobraćajnih nezgoda koje su se dogodile poslije puštanja puta u eksploataciju.

Izvještaj o reviziji potpisuju članovi stručne komisije za reviziju.

Pregled izvještaja o reviziji

Član 10

Upravljač puta, odnosno investitor infrastrukturnog projekta obezbjeđuje stručnoj komisiji za reviziju tehničku dokumentaciju, uključujući i izvještaje o ranijim provjerama, odnosno revizijama.

Nakon sprovedene revizije, upravljač puta, odnosno investitor infrastrukturnog projekta pregleda izvještaj o reviziji, a naročito preporuke stručne komisije za reviziju i:

1) dostavlja projektantu (u slučaju revizije projekta), odnosno projektantu i izvođaču radova na putu (ako se revizija vrši neposredno prije puštanja puta u eksploataciju ili neposredno poslije puštanja puta u eksploataciju) izvještaj o reviziji;

2) odlučuje o prihvatanju, djelimičnom prihvatanju ili neprihvatanju preporuka stručne komisije za reviziju i obrazlaže svoju odluku;

3) dostavlja stručnoj komisiji za reviziju izjašnjenja o preporukama; i

4) pokreće proceduru za otklanjanje nedostataka po prihvaćenim preporukama iz izvještaja o reviziji do sljedeće faze projektovanja.

Upravljač puta donosi mišljenje na konačnu odluku investitora.

Upravljač puta prati sprovođenje preporuka.

Izjašnjenje projektanta

Član 11

Na zahtjev upravljača puta, odnosno investitora infrastrukturnog projekta, u fazi idejnog i glavnog projekta, a nakon dostavljanja izvještaja o reviziji, projektant se izjašnjava o predloženim mjerama unapređenja u odnosu na mogućnost izvođenja.

O predloženim mjerama unapređenja u odnosu na mogućnost izvođenja upravljač puta, odnosno investitor infrastrukturnog projekta obavještava stručnu komisiju za reviziju.

Ponavljanje revizije

Član 12

Revizija u fazi projektovanja se ponavlja u cjelosti, ako je došlo do značajnih izmjena projekta u odnosu na prethodnu tehničku dokumentaciju za koju je urađena revizija, odnosno ako izmjene tehničke dokumentacije mogu ugroziti bezbjednost saobraćaja.

Upravljač puta, odnosno investitor infrastrukturnog projekta može proširiti obim revizije radi sagledavanja bezbjednosti saobraćaja.

Izmjene tehničke dokumentacije zahtijevaju reviziju projekta samo na elementima na kojima su vršene izmjene.

Provjera bezbjednosti puta

Član 13

Provjera bezbjednosti državnih puteva (u daljem tekstu: provjera) se odnosi na puteve u eksploataciji i vrši se radi provjere elemenata postojećeg puta u odnosu na bezbjednost saobraćaja na putu, uticaja radova na putevima na bezbjednost saobraćaja, kao i radi sprečavanja saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica.

Provjere mogu biti:

- 1) periodične; i
- 2) ciljane.

Periodične provjere se vrše najmanje jednom u periodu od pet godina.

Ciljane provjere se vrše za djelove puteva sa većim brojem saobraćajnih nezgoda i posljedicama saobraćajnih nezgoda (mapiranjem rizika), odnosno većim rizikom smrtnosti u saobraćajnim nezgodama na putevima (mapiranjem rizika ili analizom ocjene bezbjednosnih karakteristika puta po dionicama puteva).

Provjera iz stava 1 ovog člana sadrži elemente iz Priloga 3.

Stručna komisija za provjeru

Član 14

Stručna komisija za provjeru je nezavisna i sastoji se od najmanje dva člana, od kojih je jedan rukovodilac stručne komisije.

Rukovodilac i članovi stručne komisije za provjeru, prije odluke o imenovanju, dostavljaju upravljajuću putu izjavu o nezavisnosti kojom potvrđuju da nijesu bili uključeni u postupke projektovanja puta za koji se vrši provjera.

Rukovodilac stručne komisije za provjeru mora da ima važeći sertifikat za vršenje provjere.

Član stručne komisije za provjeru ne može da bude lice koje je zaposleno kod upravljača državnog puta.

Stručna komisija iz stava 1 ovog člana sastoji se od najmanje jednog provjerivača saobraćajne struke i jednog provjerivača građevinske struke.

Pored provjerivača iz stava 5 ovog člana, u radu stručne komisije za provjeru, kao članovi, mogu učestvovati i stručnjaci saobraćajne i građevinske struke koji nijesu licencirani za poslove provjere.

Ako se radi o specifičnim poslovima, upravljač puta može predložiti da se u rad stručne komisije za provjeru uključe i stručnjaci elektro ili mašinske struke, stručnjaci za odvodnjavanje i hortikulturu.

Izveštaj o provjeri

Član 15

Izveštaj o provjeri sadrži:

- 1) podatke o putu, upravljajuću putu, stručnoj komisiji za provjeru, jedinstveni broj dokumenta, kao i status izvještaja (radna ili konačna verzija);
- 2) izmjene i dopune izvještaja o provjeri;
- 3) strukturu izvještaja;
- 4) podatke o upravljajuću putu, načinu nabavke usluge, izabranoj stručnoj komisiji za provjeru, datumu (pokretanja nabavke, dostavljanja dokumentacije, predaje izvještaja provjere);
- 5) ime i prezime rukovodioca i članova stručne komisije za provjeru;
- 6) ime i prezime lica koja su prisutna na obilasku terena, datum i vrijeme obilaska, kao i uslovi tokom posjete terena (vremenske prilike, saobraćajni uslovi);
- 7) dokumentaciju korišćenu za provjeru;
- 8) korišćene priručnike, uputstva i standarde;
- 9) opis puta, odnosno dionice puta;
- 10) analiza bezbjednosti saobraćaja na putu, odnosno dionici puta (analiza saobraćajnih nezgoda i posljedica saobraćajnih nezgoda i analiza brzine);
- 10) opis problema bezbjednosti saobraćaja na putu, odnosno dionici puta;
- 11) probleme u vezi sa održavanjem puta (opis i obrazloženje problema);
- 12) predloge za otklanjanje ili umanjivanje negativnih uticaja problema (opis predloga, fotografije ili skica rješenja);
- 13) izjave o nezavisnosti članova stručne komisije za provjeru.

Specifični problemi bezbjednosti saobraćaja iz izvještaja o provjeri se odnose na:

- 1) funkciju puta;
- 2) poprečni profil;
- 3) pružanje puta;
- 4) raskrsnice;
- 5) pristup javnim i privatnim objektima/sadržajima;
- 6) posebne kategorije nemotorizovanih učesnika u saobraćaju;
- 7) saobraćajnu signalizaciju i osvjetljenje;
- 8) opremu puta i elemente pasivne bezbjednosti; i
- 9) stanje putnog pojasa, sa posebnim osvrtom na nepokretne prepreke.

Izveštaj o provjeri potpisuju svi članovi stručne komisije za provjeru.

Rangiranje državnih puteva prema bezbjednosti saobraćaja

Član 16

Rangiranje državnih puteva prema bezbjednosti saobraćaja vrši se radi određivanja bezbjednosne karakteristike puta i da bi se smanjio broj saobraćajnih nezgoda na njima, utvrđivanjem dionica najvećeg rizika (u daljem tekstu: mapiranje rizika), na osnovu:

- 1) podataka o saobraćajnim nezgodama i posljedicama saobraćajnih nezgoda na dionicama državnih puteva;
- 2) analize ocjene bezbjednosnih karakteristika državnog puta po dionicama državnih puteva; ili
- 3) saobraćajnih nezgoda koje su se dogodile na državnim putevima, osim saobraćajnih nezgoda koje su obuhvaćene identifikacijom opasnih mjesta.

Dionice najvećeg rizika na putevima se određuju kao opasno mjesto i kao crne tačke.

Mapiranje rizika vrši se u skladu sa Prilogom 4.

Opasno mjesto

Član 17

Opasno mjesto (u daljem tekstu: crna tačka) je svako mjesto na putu dužine od najviše 300 m u naselju, odnosno od najviše 1.000 m na putu van naselja na kojem se u prethodne tri godine dogodilo najmanje dvije saobraćajne nezgode sa poginulim, odnosno povrijeđenim licima, u kojima je jedan od uzroka nastanka nezgode bio put i na kojem je ponderisani broj saobraćajnih nezgoda (u daljem tekstu: PBSN) u prethodne tri godine veći od granične vrijednosti PBSN.

Uzrok nastanka saobraćajnih nezgoda se utvrđuje na osnovu podataka iz odgovarajućih karakteristika saobraćajnih nezgoda iz evidencije o saobraćajnim nezgodama.

Način identifikacije i rangiranja crnih tačaka

Član 18

Identifikacija i rangiranje crnih tačaka vrši se na osnovu podataka o saobraćajnim nezgodama i posljedicama saobraćajnih nezgoda na putnoj mreži iz evidencije o saobraćajnim nezgodama.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, identifikacija i rangiranje crnih tačaka vrši se i na osnovu podataka o:

- 1) vrsti saobraćajne nezgode;
- 2) koordinatama, odnosno tačnoj lokaciji saobraćajne nezgode;
- 3) uzrocima saobraćajnih nezgoda, odnosno uzrocima nastanka saobraćajne nezgode;
- 4) tipu saobraćajne nezgode;
- 5) mjestu saobraćajne nezgode.

Stručna komisija za identifikaciju i rangiranje crnih tačaka

Član 19

Stručna komisija za identifikaciju i rangiranje crnih tačaka vrši obilazak svake lokacije identifikovane kao crna tačka i sačinjava izvještaj.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži:

- podatke o mreži puteva na kojoj se sprovodi identifikacija i rangiranje crnih tačaka;
- podatke o licu koje zahtijeva identifikaciju i rangiranja crnih tačaka;
- podatke o članovima stručne komisije za identifikaciju i rangiranje crnih tačaka;
- podatke o karakteristikama lokacije crnih tačaka: broj i širina saobraćajnih traka, poprečni nagib, uzdužni nagib, radijus krivine, ivičnjaci, trotoari, pješačke staze, biciklističke trake, saobraćajna signalizacija, javni servisi, stajališta javnog prevoza, parkirališta, osvjetljenje, pasivni sistemi zaštite, protok saobraćaja;
- fotografije lokacija crnih tačaka;
- opise sa skicama saobraćajnih nezgoda na crnim tačkama;
- podatke o mjerenjima brzina na crnim tačkama;
- preporuke za otklanjanje, odnosno smanjenja rizika crnih tačaka: urgentne, kratkoročne i dugoročne.

Sastav stručne komisije za identifikaciju i rangiranje crnih tačaka

Član 20

Stručna komisija za identifikaciju i rangiranje crnih tačaka se sastoji od najmanje dva člana, od kojih je jedan član rukovodilac i jedan član revizor, odnosno provjerivač.

Rukovodilac i članovi stručne komisije, prije odluke o imenovanju, dostavljaju upravljaču puta izjavu o nepostojanju sukoba interesa, kojom potvrđuju da nijesu učestvovali u projektovanju ili izgradnji puteva, kao ni u procesu održavanja mreže puteva koji je predmet mapiranja rizika, odnosno identifikacije i rangiranja crnih tačaka.

Čuvanje i predstavljanje podataka o crnim tačkama

Član 21

Podaci o identifikovanim i rangiranim crnim tačkama čuvaju se u bazi podataka upravljača puta i predstavljaju se na mapi puteva u tabelama i grafikonima.

Izveštaj o rizicima

Član 22

Upravljač puta naručuje projekte mapiranja rizika, odnosno identifikacije i rangiranja crnih tačaka.

Na osnovu mapiranja rizika, odnosno identifikacije i rangiranja crnih tačaka, upravljač puta sačinjava izvještaj o rizicima na putevima kojima upravlja.

Izveštaj iz stava 2 ovog člana, pored mapiranja rizika, odnosno identifikacije i rangiranja crnih tačaka, sadrži plan realizacije aktivnosti radi smanjenja rizika, odnosno otklanjanja crnih tačaka.

Polaganje stručnog ispita

Član 23

Stručno osposobljavanje za polaganje stručnog ispita za revizora, odnosno provjerivača i stručno usavršavanje za polaganje ispita provjere znanja za revizora, odnosno provjerivača, vrši se u skladu sa Prilogom 5.

Stručno osposobljavanje

Član 24

Stručno osposobljavanje iz člana 23 ovog pravilnika vrši se najmanje jednom godišnje.

Prijava za revizora, odnosno provjerivača podnosi se organu državne uprave nadležnom za poslove saobraćaja (u daljem tekstu: Ministarstvo) najkasnije u roku od 30 dana prije početka sprovođenja stručnog osposobljavanja.

Uz prijavu iz stava 2 ovog člana prilaže se:

1) ovjerena kopija diplome o stečenom obrazovanju najmanje VII-1 nivoa nacionalnog okvira kvalifikacija saobraćajne struke (smjer drumski saobraćaj), odnosno građevinske struke (smjer saobraćaj);

2) potvrda da lice koje podnosi prijavu ima najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti bezbjednosti drumskog saobraćaja, odnosno projektovanja puteva ili izvođenja radova na izgradnji puteva;

3) potvrdu da nije pravosnažno osuđivano u posljednjih pet godina za krivična djela iz oblasti bezbjednosti saobraćaja na putevima.

Licu koje je pohađalo najmanje 80% obima nastavnog sadržaja za stručno osposobljavanje lica za polaganje stručnog ispita i koje je za vrijeme stručnog osposobljavanja pripremlilo i odbranilo najmanje jedan izvještaj o provjeri bezbjednosti saobraćaja na putu, odnosno najmanje jedan izvještaj o reviziji projekta puta, izdaje se potvrda o uspješno završenom stručnom osposobljavanju lica za polaganje stručnog ispita za revizora, odnosno provjerivača.

Potvrda o završenom stručnom osposobljavanju

Član 25

Lice kome je izdata potvrda o uspješno završenom stručnom osposobljavanju za polaganje stručnog ispita za revizora, odnosno provjerivača, može da polaže stručni ispit, u roku od godinu dana od dana uspješno završenog stručnog osposobljavanja.

Lice koje uspješno završi stručno osposobljavanje za polaganje stručnog ispita podnosi:

1) popunjenu prijavu za polaganje stručnog ispita;

2) potvrdu o uspješno završenom stručnom osposobljavanju za polaganje stručnog ispita za revizora, odnosno provjerivača.

Komisija za polaganje stručnog ispita

Član 26

Stručni ispit se polaže pred ispitnom komisijom za polaganje stručnog ispita koju obrazuje Ministarstvo.

Ispitna komisija za polaganje stručnog ispita sastoji se od predsjednika i dva člana.

Predsjednik ispitne komisije iz stava 1 ovog člana je predstavnik Ministarstva.

Jedan član ispitne komisije iz stava 1 ovog člana je saobraćajne struke (smjer drumski saobraćaj), a drugi građevinske struke (smjer saobraćaj).

Stručni ispit

Član 27

Stručni ispit se sprovodi u pisanom obliku, traje dva sata i sastoji se od:

1) teorijskog dijela: pitanja sa više ponuđenih odgovora, pitanja koja zahtijevaju direktan odgovor ili kombinacije pitanja; i

2) zadataka sa praktičnim primjerima (studija slučaja).

Ako lice ne pristupi polaganju stručnog ispita ili odustane od započetog polaganja stručnog ispita smatraće se da nije položilo ispit.

Ako lice na stručnom ispitu koristi nedozvoljena sredstva (udžbenik, bilješke, nedozvoljena tehnička sredstva, komunikacija sa

drugim licem u toku ispita), ispitna komisija će ga udaljiti sa ispita, pismeno evidentirati da je udaljeno sa ispita i da nije položilo stručni ispit.

Licu koje je udaljeno sa stručnog ispita, neće se dozvoliti ponovno polaganje stručnog ispita u roku od godinu dana od dana kada je udaljeno sa ispita.

Zapisnik o polaganju stručnog ispita

Član 28

O polaganju stručnog ispita vodi se zapisnik o polaganju stručnog ispita za revizora, odnosno provjerivača.

Zapisnik o polaganju stručnog ispita za revizora, odnosno provjerivača čuva se na period od pet godina.

Lice je položilo stručni ispit ako je dobilo najmanje 80% od ukupnog broja bodova.

Na zahtjev lica koje nije položilo stručni ispit, ispitna komisija omogućava uvid u test.

Licu koje nije položilo stručni ispit omogućava se da ponovo polaže stručni ispit u narednim ispitnim rokovima do isteka roka iz člana 27 stav 4 ovog pravilnika.

Sertifikat za revizora i provjerivača

Član 29

Licu koje položi stručni ispit izdaje se sertifikat za revizora za obavljanje revizije projekta puta u odnosu na bezbjednosne karakteristike puta, odnosno provjerivača za obavljanje provjere bezbjednosti saobraćaja na putu.

Sertifikat za revizora za obavljanje revizije projekta puta u odnosu na bezbjednosne karakteristike puta izdaje se na Obrascu 1.

Sertifikat za provjerivača za obavljanje provjere bezbjednosti saobraćaja na putu izdaje se na Obrascu 2.

Provjera znanja za obnovu sertifikata

Član 30

Revizor, odnosno provjerivač prije polaganja ispita provjere znanja podnosi prijavu za polaganje ispita provjere znanja za obnavljanje licence za revizora, odnosno provjerivača, najkasnije 30 dana prije ispita provjere znanja za koji se prijavljuje.

Ispit provjere znanja za obnavljanje licence za revizora, odnosno provjerivača sprovodi se u skladu sa članom 27 ovog pravilnika.

Ispit provjere znanja za obnavljanje licence za revizora, odnosno provjerivača polaže se pred ispitnom komisijom iz člana 26 ovog pravilnika.

Uvjerenje o položenom ispitu

Član 31

Revizor, odnosno provjerivač je položio ispit provjere znanja za obnavljanje licence za revizora, odnosno provjerivača ako je dobio najmanje 80% od ukupnog broja bodova.

Na zahtjev revizora, odnosno provjerivača, koji nije položio ispit iz stava 1 ovog člana, ispitna komisija omogućava uvid u test.

Revizoru, odnosno provjerivaču koji položi ispit iz stava 1 ovog člana izdaje se uvjerenje o položenom ispitu provjere znanja za revizora, odnosno provjerivača.

Ako lice ne pristupi polaganju ispita provjere znanja ili odustane od započetog polaganja ispita, smatraće se da nije položio ispit.

Prilozi

Član 32

Prilozi 1 do 5 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Obrasci 1 i 2 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Stupanje na snagu

Član 33

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-342/21-12654/1

Podgorica, 22. novembra 2021. godine

Ministar,
Mladen Bojanić, s.r.

PRILOG 1

ELEMENTI OCJENE UTICAJA NA BEZBJEDNOST SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA

Elementi ocjene uticaja na bezbjednost saobraćaja na putevima su:

- definisanje problema,
- sadašnja situacija i scenario "bez promjena",
- ciljevi u području bezbjednosti saobraćaja na putevima,
- analiza uticaja predloženih varijanti na bezbjednost saobraćaja na putevima,
- upoređivanje varijanti, uključujući i analizu troškova i benefita,
- predstavljanje mogućih rješenja.

Podaci koje ocjena uticaja na bezbjednost saobraćaja na putevima mora analizirati su:

- broj smrtno stradalih u saobraćajnim nezgodama na putevima i broj saobraćajnih nezgoda, ciljevi smanjenja u poređenju sa scenarijom "bez promjena",
- izbor trase i korišćenja saobraćajnih rješenja,
- mogući uticaji na postojeću putnu mrežu (npr. izlazi, raskrsnice, ukrštanja, prelazi preko pruge u istom nivou),
- učesnici u saobraćaju, uključujući ranjive učesnike u saobraćaju (npr. pješaci, biciklisti, motoristi),
- saobraćajno opterećenje po kategorijama učesnika (uključujući npr. pješačke i biciklističke tokove),
- uticaj sezonskih i klimatskih uslova u okruženju,
- postojanje dovoljnog broja mjesta za parkiranje, odnosno uticaj zahtjeva za stacionarni saobraćaj,
- uticaj seizmičkih aktivnosti u okruženju.

PRILOG 2

ELEMENTI REVIZIJE BEZBJEDNOSTI NA PUTEVIMA

Za reviziju idejnog projekta razmatraju se sljedeći elementi:

- geografska lokacija (npr. mogućnost pojave klizišta, poplave, lavine, sezonski i klimatski uslovi i seizmičke aktivnosti),
- tip raskrsnice i udaljenosti između raskrsnica,
- broj i vrsta saobraćajnih traka,
- kategorija saobraćaja koja je dozvoljena na novom putu,
- funkcionalnost puta unutar putne mreže,
- meteorološki uslovi,
- brzine vožnje,
- poprečni presjek puta (npr. širina kolovoza, biciklističkih staza, pješačkih staza),
- horizontalno i vertikalno pružanje trase,
- vidljivost,
- oblik raskrsnica,
- javni prevoz i infrastruktura,
- prelazi preko pruge u istom nivou,
- sadržaj za ranjive učesnike u saobraćaju (sadržaj za pješake; sadržaj za bicikliste; postojanje alternativnih ruta i odvajanje od saobraćaja motornih vozila koji se kreću velikim brzinama, sadržaj za motorna vozila sa dva točka; učestalost i položaj prelaza za pješake i bicikliste; sadržaj za pješake i bicikliste na posmatranim putevima u tom području; odvajanje pješaka i biciklista od saobraćaja motornih vozila koji se kreću velikim brzinama ili postojanje direktnih alternativnih ruta na putevima nižeg reda).

Za reviziju glavnog projekta razmatraju se sljedeći elementi:

- trasa,
- vertikalna i horizontalna signalizacija,
- rasvjeta na putevima i raskrsnicama,
- oprema puta,
- hortikulturalno uređenje uz put,
- čvrste prepreke uz put,
- dostupnost bezbjednih parkirališta,
- sadržaj za ranjive učesnike u saobraćaju (sadržaj za pješake, sadržaj za bicikliste, sadržaj za motocikliste),
- prilagođavanje sistema zaštite za korisnike (razdjelno ostrvo i zaštitne odbojne ograde za sprečavanje opasnosti za ranjive korisnike puta).

Neposredno prije puštanja u eksploataciju puta razmatraju se sljedeći elementi:

- bezbjednost učesnika u saobraćaju i vidljivost u različitim uslovima npr. u mraku i uobičajenim vremenskim uslovima,
- vidljivost vertikalne i horizontalne signalizacije,
- stanje kolovoza.

Nakon puštanja puta u eksploataciju vrši se procjena bezbjednosti na osnovu stvarnog ponašanja korisnika puta.

PRILOG 3

ELEMENTI PROVJERE BEZBJEDNOSTI NA PUTEVIMA

Prilikom provjere bezbjednosti na putevima razmatraju se sljedeći elementi:

- horizontalno i vertikalno pružanje puta (vidljivost i preglednost; ograničenje brzine i određivanje brzinskih zona; samorazumljivo pružanje trase, odnosno sposobnost učesnika u saobraćaju da razumiju pružanje trase; pristup susjednim objektima; pristup interventnih i servisnih vozila; tretmani kod mostova i propusta; izgled područja uz put (bankine, razlika visine površine uz kolovoz, nagb.)),
- raskrsnice i petlje (dobar odabir tipa raskrsnice/petlje; geometrija raskrsnice/petlje; vidljivost i razumljivost (percepcija) raskrsnice; vidljivost na raskrsnici; raspored saobraćajnih traka na raskrsnici; kontrola saobraćaja na raskrsnicama (npr. kontrola

znakom za obavezno zaustavljanje, semaforima); postojanje biciklističkih i pješćkih prelaza.),

- sadržaji za ranjive učesnike u saobraćaju (sadržaj za pješćake; sadržaj za bicikliste; sadržaj za motocikliste; javni prevoz i infrastruktura; prelazi preko pruga (uz poseban osvrt na vrstu prelaza, u smislu da li su rućni ili automatizovani),

- rasvjeta i vertikalna i horizontalna signalizacija (zaklonjenost saobraćajnih znakova; ćitljivost saobraćajnih znakova (položaj, velićina, boja); stubovi za oznaćavanje, horizontalna signalizacija (položaj, dimenzije i retroreflektivna svojstva u suvim i vlaćnim uslovima); osvjetljenje puta i raskrsnica; primjena opreme puta),

- svjetlosna signalizacija (rad i vidljivost semafora),

- objekti, putni pojas i zašćitna oprema puta (okolina puta ukljućujući vegetaciju, opasnost uz put i udaljenost od ivice kolovoza ili biciklistićke staze; prilagoćavanje zašćitnih sistema korisnicima puta (razdjelna ostrva i zašćitne odbojne ograde za vozila za zašćitu ranjivih učesnika u saobraćaju); završni elementi zašćitnih odbojnih ograda; primjena zašćitnih sistema na mostovima i kod propusta),

- kolvoz (ošćećenja na kolvozu, prijanjanje, rasuti materijal/šćjunak/kamjenje, zadrćavanje vode na kolvozu),

- mostovi i tuneli (stanje mostova i njihov broj; stanje tunela i njihov broj; vizuelni elementi koji predstavljaju opasnost za bezbjednost infrastrukture),

- ostala pitanja (obezbjedenje sigurnih i bezbjednih parkirališća i odmorišća; sadržaj za teška vozila; odsjaj svjetla; radovi na putu; nebezbjedne aktivnosti uz put; odgovarajuće informacije koje se daju putem inteligentnih transportnih sistema; vegetacija, divlje i domaće životinje uz put; upozorenje u zoni škola (ako je primjenjivo)).

PRILOG 4

MAPIRANJE RIZIKA NA OSNOVU PODATAKA O SAOBRAĆAJNIM NEZGODAMA I POSLJEDICAMA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA PO DIONICAMA PUTEVA

1. Mapiranje rizika na osnovu podataka o saobraćajnim nezgodama

Za mapiranje rizika na osnovu podataka o saobraćajnim nezgodama i posljedicama saobraćajnih nezgoda po dionicama državnih puteva koristi se evidencija o državnim putevima upravljaća puta kao i podaci o prosječnom dnevnom saobraćaju u toku godine.

Mapiranje rizika na osnovu podataka o saobraćajnim nezgodama i posljedicama saobraćajnih nezgoda po dionicama državnih puteva vrši se na osnovu:

1) kolektivnog rizika, koji obuhvata rizik stradanja u odnosu na dućinu posmatrane dionice državnog puta; i

2) individualnog rizika, koji obuhvata rizik stradanja u odnosu na broj pređenih kilometara na posmatranj dionici državnog puta.

Kolektivni rizik po dionicama državnih puteva (KRd) izraćunava se po sljedećoj formuli:

$$KRd = \frac{(SNPOG + SNTTP)/3}{Ld}$$

gdje je:

KRd – kolektivni rizik,

SNPOG – ukupan broj saobraćajnih nezgoda u kojima je najteža posljedica bila poginulo lice, na posmatranj dionici državnog puta, u prethodne tri kalendarske godine,

SNTTP – ukupan broj saobraćajnih nezgoda u kojima je najteža posljedica bilo teško povređeno lice na posmatranj dionici državnog puta, u prethodne tri kalendarske godine,

Ld – dućina posmatrane dionice državnog puta u kilometrima (km).

Individualni rizik po dionicama državnih puteva (IRd) izraćunava se po sljedećoj formuli:

$$IRd = \frac{(SNPOG + SNTTP)}{\frac{Ld \times PGDS \times 365 \times 3}{10^9}}$$

gdje je:

IRd – individualni rizik,

SNPOG – ukupan broj saobraćajnih nezgoda u kojima je najteža posljedica bila poginulo lice, na posmatranj dionici državnog puta, u prethodne tri kalendarske godine,

SNTTP – ukupan broj saobraćajnih nezgoda u kojima je najteža posljedica bilo teško povređeno lice na posmatranj dionici državnog puta, u prethodne tri kalendarske godine,

Ld – dućina posmatrane dionice državnog puta u kilometrima (km),

PGDS – prosjećan godšnji dnevni saobraćaj na posmatranj dionici državnog puta (vozila/dan).

Vrijednost PGDS-a se izraćunava kao prosjek vrijednosti PGDS-a u prethodne tri godine.

Za mapiranje rizika koriste se podaci o saobraćajnim nezgodama i posljedicama saobraćajnih nezgoda na državnoj putnoj mreži iz evidencije o saobraćajnim nezgodama koju vodi organ državne uprave nadležan za poslove unutrašnjih poslova.

2. Izraćunavanje kolektivnog i individualnog rizika

U slućaju malog broja saobraćajnih nezgoda sa poginulim i teško povređenim licima na posmatranj državnoj putnoj mreži za koju se vrši mapiranje rizika, za izraćunavanje kolektivnog i individualnog rizika koriste se podaci o posljedicama saobraćajnih nezgoda, odnosno o nastradalim licima.

Za izraćunavanje rizika u slućaju iz stava 1 ovog ćlana koristi se ponderisani broj nastradalih lica, koji se izraćunava po formuli:

$$PBNL = LTP \times 1 + TTP \times 13 + POG \times 99$$

gdje je:

PBNL – ponderisani broj nastradalih lica,

LTP – broj lica sa lakim tjelesnim povredama, u prethodne tri kalendarske godine,

TTP – broj lica sa teškim tjelesnim povredama, u prethodne tri kalendarske godine,

POG – broj poginulih lica, u prethodne tri kalendarske godine,

Ponderisani broj nastradalih lica se koristi za izračunavanje kolektivnog rizika po sljedećoj formuli:

$$KRd = \frac{PBNL/3}{Ld}$$

gdje je:

KRd – kolektivni rizik,

PBNL – ponderisani broj nastradalih lica na posmatranoj dionici,

Ld – dužina posmatrane dionice puta u kilometrima (km).

Ponderisani broj nastradalih lica se koristi za izračunavanje individualnog rizika po sljedećoj formuli:

$$IRd = \frac{PBNL}{\frac{Ld \times PGDS \times 365 \times 3}{10^9}}$$

gdje je:

IRd – individualni rizik,

PBNL – ponderisani broj nastradalih lica na posmatranoj dionici,

Ld – dužina posmatrane dionice državnog puta u kilometrima (km),

PGDS – prosječan godišnji dnevni saobraćaj na posmatranoj dionici državnog puta (vozila/dan).

3. Rangiranje vrijednosti kolektivnog i individualnog rizika

Rangiranje vrijednosti kolektivnog i individualnog rizika po dionicama državnih puteva i njihova klasifikacija u grupe, odnosno klase, vrši se u skladu sa međunarodno priznatim metodologijama klasiranja, odnosno naučnim pristupom podjele rezultata na klase rizika (utvrđivanje početnog praga i eliminacija ekstremnih vrijednosti; jednake klase i sl.).

Vrijednosti kolektivnog i individualnog rizika se klasiraju u pet klasa, prema stepenu rizika, koje su označene bojama.

Klase rizika u odnosu na nivo rizika i boje kojima se označavaju su:

- 1) vrlo nizak nivo rizika – zelena boja;
- 2) nizak nivo rizika – žuta boja;
- 3) srednji nivo rizika – narandžasta boja;
- 4) visok nivo rizika – crvena boja;
- 5) vrlo visok nivo rizika – crna boja.

Na osnovu rezultata klasiranja izrađuju se mape rizika, odnosno karte za mrežu državnih puteva za koju se vrši mapiranje rizika.

4. Mapiranje rizika na osnovu analize ocjene bezbjednosnih karakteristika puta po dionicama puteva

Mapiranje rizika na osnovu analize ocjene bezbjednosnih karakteristika državnog puta vrši se na osnovu:

- 1) evidencija upravljača javnog puta o putnim pravcima;
- 2) snimaka državnog puta specijalizovanim vozilom sa odgovarajućim GPS uređajima i kamerama, naknadnom analizom i ocjenom snimljenih karakteristika puta.

Analiza, kodiranje i drugi elementi ocjene bezbjednosnih karakteristika dionice državnog puta, vrše se u skladu sa EURO RAP / iRAP procedurama ocjene bezbjednosti puta.

Proces ocjenjivanja sastoji se od snimanja državnog puta (snimak se vrši na svakih 100 m dionice državnog puta), kodiranja i analiziranja podataka od strane stručne komisije za sprovođenje mapiranja rizika, pripreme podataka, računanja rizika, ocjene rizika, predlaganja i prilagođavanja mjera.

Bezbjednost puta se ocjenjuje sa aspekta bezbjednosti svih korisnika puteva (vozača i putnika u putničkim vozilima, pješaka, motociklista i biciklista).

Najbezbjednije dionice puteva označavaju se sa pet zvjezdica, a najmanje bezbjedne sa jednom zvjezdicom.

5. Rangiranje crnih tačaka

PBSN za crnu tačku izračunava se množenjem broja saobraćajnih nezgoda sa ponderima težine posljedica saobraćajnih nezgoda koji se određuju vrijednostima pondera 1, 10 i 85, primjenom sljedeće formule:

$$PBSN = SNLTP \times 1 + SNTTP \times 10 + SNPOG \times 85$$

gdje je:

PBSN – ponderisani broj saobraćajnih nezgoda,

SNLTP – broj saobraćajnih nezgoda lica kod kojih je najteži stepen posljedica laka tjelesna povreda,
SNTTP – broj saobraćajnih nezgoda lica kod kojih je najteži stepen posljedica teška tjelesna povreda,
SNPOG – broj saobraćajnih nezgoda sa poginulim licima
Graničnu vrijednost ponderisanog broja saobraćajnih nezgoda **k** definiše upravljac puta.
Izračunate vrijednosti PBSN porede se sa graničnom vrijednošću PBSN **k**.
Upravljac puta može promijeniti vrijednost granične vrijednosti PBSN.
Ako je vrijednost PBSN veća ili jednaka graničnoj vrijednosti **k**, lokacija se identifikuje kao crna tačka.
Rangiranje crnih tačaka vrši se rangiranjem vrijednosti PBSN od najveće do najniže vrijednosti PBSN.

PRILOG 5

PROGRAM STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA I PROGRAM OBAVEZNIH OBLIKA STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA POLAGANJE STRUČNOG ISPITA I ISPITA PROVJERE ZNANJA ZA REVIZORA, ODNOSNO PROVJERIVAČA

Nastavni plan i program za usavršavanje revizora i provjerivača sačinjen je na način da se ispune ciljevi i zadaci obuke, u skladu sa međunarodnom praksom, propisima i praktičnim znanjem.

Za realizaciju tema iz nastavnog plana i programa, u trajanju od šest, odnosno 12 dana, predviđeno je najmanje 16+14=30 nastavnih jedinica, u okviru kojih se proučavaju teorijska osnova i međunarodna praksa i izrađuje studija primjera – praktičan rad. Takođe je predviđen i samostalni rad.

Nastavni plan i program za usavršavanje revizora i provjerivača sadrži nastavne jedinice u modulima: 1, 2, 3, 4, 5 i 6, koji se odnose na upoznavanje sa nacionalnom i međunarodnom praksom u oblasti revizije i provjere bezbjednosti puta.

MODUL 1: Osnove revizije i provjere bezbjednosti puta (sedam nastavnih jedinica)

MODUL 2: Revizija i provjera bezbjednosti puta, veza sa ostalim alatima za ocjenu bezbjednosti puta i analiza saobraćajnih nezgoda

(dvije nastavne jedinice)

MODUL 3: Proces provjere bezbjednosti puta (šest nastavnih jedinica)

MODUL 4: Praktičan dio – Provjera bezbjednosti saobraćaja (jedna nastavna jedinica)

MODUL 5: Proces revizije bezbjednosti puta (13 nastavnih jedinica)

MODUL 6: Praktični dio – Revizija bezbjednosti puta (jedna nastavna jedinica)

Program obaveznih oblika stručnog usavršavanja provjerivača sadrži najmanje po jednu nastavnu jedinicu iz modula 2, 3 i 4, namijenjenih osposobljavanju provjerivača, ukupne dužine trajanja od najmanje sedam časova.

Nakon odslušanog programa, provjerivač priprema i brani jedan izvještaj o provjeri bezbjednosti saobraćaja na putu.

Program obaveznih oblika stručnog usavršavanja za revizora sadrži najmanje po jednu nastavnu jedinicu iz modula 2, 3, 4, 5 i 6, namijenjenih osposobljavanju revizora i provjerivača, ukupne dužine trajanja najmanje 12 časova.

Nakon odslušanog programa, revizor priprema i brani jedan izvještaj o reviziji projekta puta.

NAPOMENA REDAKCIJE: Obrasce u PDF formatu možete preuzeti klikom na sledeći link:

Obrazac 1 (Sertifikat revizora za obavljanje revizije projekta puta sa aspekta bezbjednosnih karakteristika puta)

Obrazac 2 (Sertifikat provjerivača za obavljanje provjere bezbjednosti saobraćaja na putu)